Náučný chodník k Belianskej jaskyni

Kraj:	Prešovský
Okres:	Poprad
Geomorfologická jednotka:	Belianske Tatry
Geologická jednotka:	jadrové pohorie
Chránené územia:	Tatranský národný park, národná prírodná rezervácia Belianske Tatry a národná prírodná pamiatka Belianska jaskyňa
Prístup:	bus Vysoké Tatry, Tatranská Kotlina, Belianska jaskyňa
Východisko:	Vysoké Tatry, Tatranská Kotlina, parkovisko Belianska jaskyňa
Trasa:	Vysoké Tatry, Tatranská Kotlina, parkovisko Belianska jaskyňa – Belianska jaskyňa (vstupný areál)
Dĺžka, prevýšenie:	0,9 km, prevýšenie 125 m
Čas prechodu:	45 min, s prehliadkou jaskyne 1,5 – 2 h
Počet zastávok:	6
Náročnosť:	stredne náročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa je súbežná so žltou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 1997, 2018 renovácia

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave.

Textový sprievodca: Sprievodca náučným chodníkom k Belianskej jaskyni (1998)

Kontakt: ŠOP, Správa slovenských jaskýň, Hodžova 11, 031 01 Liptovský Mikuláš, tel. 044 / 5520 159; Belianska jaskyňa – tel. 052 / 4467 375

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný na terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Tatranská Kotlina. Liečebná osada so štatútom prírodných klimatických kúpeľov, časť mesta Vysoké Tatry, v Popradskej kotline tesne pri okraji Belianskych Tatier pod prielomom Bielej severozápadne od Kežmarku. Podnet na založenie osady v roku 1881 dalo turistické sprístupnenie novoobjavenej Belianskej jaskyne. Koncom 19. storočia tu stálo už mnoho budov pre hostí včítane liečebne i kasína. V medzivojnovom období tu bola liečebňa pľúcnej tuberkulózy. V súčasnosti tu neštátne sanatórium poskytuje komplexnú odbornú ústavnú starostlivosť dospelým pacientom s prevažne chronickými ochoreniami dýchacieho ústrojenstva (priedušková astma, chronická obštrukčná choroba pľúc a i.). Juhozápadne od osady v masíve Kobylieho vrchu sa nachádza jedna z najvýznamnejších archeologických lokalít na Slovensku – Hučivá diera – s nálezmi neskoropaleolitického osídlenia magdalénienskej kultúry, prvého zisteného táboriska tejto kultúry na Slovensku.

Národná prírodná pamiatka Belianska jaskyňa. Chránené územie vyhlásené v roku 1979 na ochranu kvapľovej jaskyne, nachádzajúcej sa západne od Tatranskej Kotliny v severnom svahu Kobylieho vrchu na juhovýchodnom okraji Belianskych Tatier, najväčšej a jedinej sprístupnenej na území Tatranského národného parku. Je vytvorená v strednotriasových tmavosivých gutensteinských vápencoch krížňanského príkrovu vodami prenikajúcimi do podzemia pozdĺž medzivrstevných plôch a tektonických porúch. Voda sa kumuluje v najnižších častiach jaskyne (Priepasťová chodba, Hladová priepasť) a vytvára tam občasné potôčiky. V dómoch sú sintrové vodopády (Vysoký dóm, Dóm Slovenského národného povstania, Vodopádový dóm a i.) a pagodovité stalagmity (Palmová sieň). V jaskyni žije sedem druhov netopierov, v jej jazierkach bezstavovec hlbinovka *Bathynella natans*. Jaskyňu sprístupnili v roku 1882 za finančnej podpory mesta Spišská Belá. Jaskyňa sa aktuálne využíva aj na ozdravovacie speleoklimatické pobyty a je celoročne prístupná po okruhu dlhom 1 370 m (70 min, prevýšenie 125 m). Pamiatka leží v rámci národnej prírodnej rezervácie Belianske Tatry, územia európskeho významu Tatry, chráneného vtáčieho územia Tatry (dve posledné územia sú súčasťou sústavy Natura 2000), Tatranského národného parku a Biosférickej rezervácie Tatry.

Národná prírodná pamiatka Belianske Tatry. Chránené územie vyhlásené v roku 1991 na ochranu citlivých ekosystémov s flórou i faunou endemického charakteru, mnohých z nich ohrozených, s pestrou mozaikou unikátnych foriem reliéfu i pôdneho krytu, vysokohorským krasom s povrchovými i podzemnými formami a dôležitými ochrannými funkciami lesných porastov. Zaberá územie horského pásma Belianskych Tatier – severovýchodnej časti Východných Tatier – s výrazným, 14 km dlhým skalnatým hrebeňom V-Z smeru, ktoré sú budované najmä vápencami a dolomitmi so strmými trávnatými svahmi s bohatou vegetáciou a miestami skalnými stenami. K dominantám vyššej západnej časti ich hlavného hrebeňa patrí Ždiarska vidla a najvyšší vrch Havran (2 151 m). Belianske Tatry predstavujú kvestu – reliéf na naklonených geologických štruktúrach. Je tu temer 60 jaskýň a priepastí. Názov je odvodený od mesta Spišská Belá, ktorá už v roku 1310 mala pastviny v ich strednej a východnej časti. Rezervácia leží v rámci územia európskeho významu Tatry, chráneného vtáčieho územia Tatry (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000), Tatranského národného parku a Biosférickej

rezervácie Tatry.

Tatranský národný park (TANAP). Najstarší a najrozľahlejší národný park na Slovensku, vyhlásený v roku 1948, na poľskej strane Tatier o šesť rokov neskôr. Dnes zahŕňa územie **Západných Tatier**, **Vysokých Tatier** ako aj **Belianskych Tatier**. Tieto pohoria majú vysokohorský (alpský) charakter, v časti Vysoké Tatry 30 štítov a veží presahuje výšku 2 500 m n. m., je medzi nimi aj najvyšší vrch Tatier, Slovenska a Karpát, Gerlachovský štít (2 655 m n. m.). Ich reliéf formovali horské ľadovce, ktorých pozostatkom je množstvo jazier – plies. Oficiálnym symbolom TANAPu je endemit kamzík vrchovský tatranský. Typickými sú aj plesnivec alpínsky, kosodrevina či orol skalný a svišť. Mimoriadnou udalosťou na území TANAPu bola vetrová kalamita, ktorá 19. novembra 2004 postihla južné svahy Vysokých Tatier, najmä však Tatranského podhoria a priľahlej časti Podtatranskej kotliny medzi Podbanským a Tatranskou Kotlinou (30 km) a nadlho zmenila charakter postihnutého územia. Atraktivita prírodných krás udržuje trvale vysokú návštevnosť parku. Na jeho území je okolo 600 km turistických chodníkov a 16 značených cyklistických chodníkov. Správa TANAPu sídli vo Svite, pracovisko má aj v Liptovskom Mikuláši. TANAP včítane jeho ochranného pásma prekrýva bilaterálna Biosférická rezervácia Tatry, do svetovej siete UNESCO zapísaná v roku 1993, viaceré územia európskeho významu (napr. Tatry, Poš, Machy) a chránené vtáčie územie Tatry (obe posledné kategórie sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Popradská kotlina. Jeden z troch geomorfologických podcelkov **Podtatranskej kotliny**, vyhraničený zhruba medzi Štrbským sedlom, Šuňavou, Hôrkou, Kežmarkom, Podolíncom, Lendakom a osadami mesta Vysoké Tatry. Na severozápade susedí s Tatranským podhorím, Liptovskou kotlinou (s nimi tvorí Podtatranskú kotlinu), na juhu s Kozími chrbtami, východe Levočskými vrchmi a severe Spišskou Magurou. Predstavuje mohutnú tektonickú depresiu ležiacu v zrážkovom tieni Tatier vo výškach zhruba 590 – 900 m n. m. Je vyplnená mohutnými kvartérnymi glacifluviálnymi sedimentmi vo forme terasovaných kužeľov pod vysokotatranským úpätím (štrky, štrkopiesky, balvany) a terasovými a nivnými sedimentmi riek a potokov (hliny, štrkopiesky), prikrývajúcimi podložné paleogénne horniny (flyš: pieskovce a ílovce). Tieto miestami výraznejšie vystupujú nad zvlnený reliéf s dlhými plochými chrbtami až plošinami ako vyššie pahorky. V oblasti niektorých zlomov sa vyskytujú travertíny (Gánovce).

Názvy informačných panelov

1. Tatranský národný park a Belianska jaskyňa
2. Fauna Belianskych Tatier
3. Flóra Belianskych Tatier
4. Vznik a vývoj Belianskej jaskyne
5. Fauna Belianskej jaskyne
6. História Belianskej jaskyne

Informačné panely v teréne nie sú číslované ani nemajú označenie s názvom chodníka.

Okrem šiestich hlavných panelov je pod jaskyňou sprievodný panel Sprístupnené jaskyne Slovenska a pri jaskyni panel Mapa Belianskej jaskyne.

BELIANSKA JASKYŇA

BELIANSKA JASKYNA

MAPY.CZ